

آیین نامه تغذیه دانشجویان دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی کشور

مقدمه:

یکی از وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأمین، حفظ و ارتقای معیشت و به تبع آن تغذیه دانشجویان دانشگاه ها/دانشکده های علوم پزشکی کشور می باشد که پیش شرط رسیدن به این مهم، تأمین و مدیریت منابع به عنوان اصلی ترین ارکان توسعه و یکی از مهمترین محورهای خدمات رسانی به دانشجویان است. همگن سازی رویه ها و جلوگیری از اقدامات و تصمیم گیری های آنی و سلیقه ای، همچنین ساماندهی دستورالعمل ها و ضوابط و قوانین حاکم بر غذاخوری های دانشجویی موجب تسهیل امور در این بخش خواهد بود. لذا، هدف از تدوین این آیین نامه پرداختن به موارد مذکور می باشد.

ماده ۱ - تعاریف

اصطلاحات مورد استفاده در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار می رود:

- ۱-۱- وزارت: منظور وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.
- ۱-۲- دانشگاه/دانشکده: کلیه دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی و مراکز و مؤسسات آموزشی تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.
- ۱-۳- دانشجو: شخصی است که بر اساس مقررات آموزشی دانشگاه/دانشکده جهت تحصیل در یکی از مقاطع دانشگاهی پذیرفته شده است و اشتغال به تحصیل نامبرده مورد تأیید ساختار آموزشی دانشگاه/دانشکده می باشد.
- ۱-۴- دانشجوی خوابگاهی: دانشجویی است که مطابق آیین نامه اسکان، حائز شرایط سکونت در خوابگاه گردیده و در یکی از خوابگاه های دانشجویی دانشگاه/دانشکده (اعم از ملکی و غیر ملکی) ساکن می باشد.
- ۱-۵- شورای تغذیه: به منظور سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت بر امور تغذیه دانشجویی این شورا از سوی معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/دانشکده تشکیل می گردد که اعضای آن در ماده ۲ همین آیین نامه ذکر گردیده است.
- ۱-۶- کارت هوشمند چند منظوره: کارتی است که پس از احراز شرایط مشغول به تحصیل بودن در دانشگاه/دانشکده ذیربط و به صورت فردی برای هر دانشجو به منظور استفاده از خدمات مختلف دانشجویی (شناسایی دانشجو، تغذیه، خوابگاه، مشاوره، رفاهی و...) در معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/دانشکده صادر می گردد.
- ۱-۷- قبض فراموشی: امکان استفاده از غذای غذاخوری دانشجویی دانشگاه/دانشکده برای دانشجویانی که نسبت به رزرو غذا قبلاً اقدام نموده ولی کارت هوشمند چند منظوره یا قبض به همراه ندارند، توسط مسوول اداره تغذیه دانشجویی فراهم می گردد.

۸-۱- قبض روز فروش: مجوز استفاده از غذای غذاخوری دانشجویی دانشگاه/ دانشکده برای دانشجویانی که غذا را قبلا رزرو ننموده‌اند صادر می‌گردد.

۹-۱- اداره تغذیه دانشجویی: اداره‌ای در معاونت دانشجویی و فرهنگی/ مدیریت دانشجویی که مسئولیت رسیدگی، پیگیری و اجرای امور مربوط به تغذیه دانشجویان بر مبنای شاخص‌ها و استانداردهای رفاهی تعیین شده توسط معاونت دانشجویی و فرهنگی وزارت را، به عهده دارد. دانشگاه‌ها/ دانشکده‌هایی که در ساختار تشکیلاتی خود اداره تغذیه ندارند مسئولیت رسیدگی، پیگیری و اجرای امور مربوط به تغذیه دانشجویان آن به عهده مدیریت امور دانشجویی دانشگاه/ دانشکده می‌باشد.

۱۰-۱- شورای انضباطی دانشجویان: شورایی است مشتمل بر یکی از شوراهای بدوی، تجدید نظر یا مرکزی دانشجویان که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی آیین نامه انضباطی دانشجویان مصوب ۱۴۰۱، وارد رسیدگی بر تصمیم‌گیری در امور انضباطی دانشجویان می‌شود.

۱۱-۱- شورای صنفی دانشجویان و دستیاران: ساختاری متشکل از نمایندگان منتخب دانشجویان هر واحد دانشگاهی است که اعضای آن از طریق انتخابات و در چارچوب آیین نامه شورای صنفی دانشجویی و دستیاران دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، انتخاب می‌شوند.

۱۲-۱- قیمت قبض غذای دانشجویی: قیمت هر یک از وعده‌های غذایی صبحانه، نهار و شام دانشجویی در کلیه دانشگاه‌ها/ دانشکده‌ها با احتساب کلیه مؤلفه‌های دخیل در تهیه غذا می‌باشد که توسط معاونت دانشجویی و فرهنگی وزارت هر ساله تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲- ترکیب اعضای "شورای تغذیه" به شرح ذیل می‌باشد:

- معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده (رئیس شورا)
- مدیر دانشجویی دانشگاه/ دانشکده (دبیر شورا)
- مسئول/ رئیس اداره تغذیه دانشجویان یا یک نفر از کارشناسان اداره تغذیه به انتخاب رئیس شورا
- یک نفر نماینده از معاونت توسعه مدیریت، منابع و برنامه‌ریزی دانشگاه/ دانشکده
- دو دانشجو از اعضای کمیته هماهنگی امور رفاهی و صنفی دانشجویی و دستیاران دانشگاه/ دانشکده (ترجیحا یک دانشجوی دختر و یک دانشجوی پسر) است.
- رئیس اداره امور خوابگاه‌های دانشجویی

تبصره ۱: اعضای دانشجویی شورای تغذیه در ابتدای هر سال تحصیلی توسط دبیر کمیته هماهنگی امور رفاهی و صنفی دانشجویی و دستیاران دانشگاه/ دانشکده با توجه به آیین‌نامه شوراهای صنفی دانشجویی و دستیاران دانشگاه/ دانشکده‌های کشور به رییس شورا معرفی و توسط معاون دانشجویی و فرهنگی تأیید می‌گردد.

وزیر

تبصره ۲: در صورت لزوم و بنا بر تشخیص معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده، دعوت از افراد صاحب نظر دانشگاهی برای حضور در شورا (بدون حق رای) بلامانع است.

تبصره ۳: همه اعضای حقیقی شورا از طرف معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده دارای ابلاغ بوده و اعتبار آن یک سال از تاریخ صدور خواهد بود.

تبصره ۴: حضور رئیس، دبیر و حداقل سه نفر از اعضا جهت تشکیل جلسات ضروری است و مسوولیت نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای تغذیه با دبیر شورا است.

۲-۱ - وظایف شورای تغذیه عبارتست از:

- برنامه ریزی در خصوص چگونگی افزایش کمی و کیفی فرایند تغذیه دانشجویی
- برنامه ریزی در جهت توسعه و تقویت زیرساخت های سالن های غذاخوری و آشپزخانه دانشجویی
- نظارت بر حسن اجرا و عملکرد پیمانکاران مرتبط با فرایند تغذیه دانشجویی بر اساس نظر کارشناسی اداره تغذیه
- برنامه ریزی در جهت تحقق الگوی تغذیه سالم دانشجویی
- برنامه ریزی در جهت افزایش بهره وری و رضایت مندی تغذیه دانشجویی با اولویت برنامه هوشمندسازی کارت تغذیه
- بررسی و تصویب پیشنهادات اجرایی در زمینه بهبود وضعیت تغذیه دانشجویان و پیگیری شکایات، انتقادات و پیشنهادات ارائه شده توسط دانشجویان
- تصمیم گیری در خصوص قیمت غذای دانشجویان بین الملل و سایر موارد
- برگزاری جلسات شورای تغذیه حداقل یک بار در ماه و تنظیم صورتجلسات برگزار شده در خصوص وضعیت کمی و کیفی غذاخوری ها/ آشپزخانه های دانشجویی

۲-۲ - وظایف اداره تغذیه دانشجویی عبارت است از:

- تهیه و تنظیم برنامه غذایی هفتگی یا ماهانه در غذاخوری های دانشجویی جهت ارائه به شورا
- تهیه و تدوین شرایط اختصاصی قراردادها و مناقصه های مرتبط با تغذیه دانشجویی
- تهیه، تدوین و ارائه آمار و اطلاعات مرتبط با امور تغذیه دانشجویان و ارزیابی نیازها
- پیگیری و نظارت بر امور مرتبط با اتوماسیون تغذیه دانشجویی
- پیگیری امور مربوط به کارت هوشمند چند منظوره دانشجویان
- نظارت بر کلیه امور پرسنل و اماکن تحت پوشش اداره تغذیه
- بازدید و نظارت بر کیفیت، کمیت و بهداشت مراحل نگهداری، تهیه، آماده سازی، طبخ و توزیع غذای دانشجویان

- ارائه گزارش عملکرد به شورای تغذیه
- اطلاع‌رسانی مناسب به دانشجویان در زمینه فرآیندها، فعالیت‌ها (از جمله نصب پوستر در فضاها، دانشجویی، سایت معاونت و غیره) و فرآیندهای مرتبط با تغذیه دانشجویان (شامل اتوماسیون تغذیه، برنامه غذایی، رعایت اصول بهداشتی، عملکرد اداره تغذیه و غیره)
- انجام نظرسنجی از دانشجویان و ثبت نتایج به صورت حداقل هر فصل یک بار و آنالیز و تصمیم‌گیری براساس نتایج جهت بهبود وضعیت تغذیه دانشجویان
- پیگیری تهیه کارت بهداشتی برای کلیه دست‌اندرکاران تهیه، آماده‌سازی، طبخ و توزیع غذای دانشجویی.
- نظارت بر بهداشت کارکنان سالن‌های غذاخوری و آشپزخانه‌های دانشجویی
- تحلیل وضعیت تغذیه دانشجویی و شناسایی نقاط قابل بهبود
- ارائه پیشنهادات اجرایی در زمینه بهبود وضعیت تغذیه دانشجویان
- پیگیری تجهیز سالن‌های غذاخوری به سیستم اتوماسیون رزرو و تحویل غذای دانشجویی با نسخه به روز شده نرم‌افزار
- پیگیری تجهیز انبار مواد غذایی، صنعتی‌سازی آشپزخانه‌ها، سالن‌های غذاخوری و اتاق‌های توزیع غذای خوابگاه‌ها.
- پیگیری ایجاد و ارتقاء پایگاه اینترنتی اختصاصی در سایت دانشگاه/ دانشکده.

تبصره ۱: تجهیز سالن‌های غذاخوری و آشپزخانه‌های دانشجویی در محل خارج از ستاد دانشگاه از جمله دانشکده‌ها/ مراکز درمانی به عهده دانشکده و واحد مربوطه تحت نظر معاونت دانشجویی و فرهنگی است.

تبصره ۲: پایگاه اینترنتی (سایت) اداره تغذیه باید همواره به روز بوده و شامل اطلاعاتی در ارتباط با معرفی اداره تغذیه و کارکنان آن، اهداف، برنامه غذایی، دسترسی به سیستم اتوماسیون غذا و آموزش‌های تغذیه و سیستم دریافت پیشنهادات و انتقادات باشد.

تبصره ۳: تهیه نرم‌افزار نظرسنجی تغذیه جهت نصب در سامانه تغذیه دانشگاه/ دانشکده الزامی است.

۲-۳- شرایط لازم برای تصدی ریاست اداره تغذیه، علاوه بر شروط عمومی برای به‌کارگیری پرسنل دولت، دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی تغذیه/ صنایع غذایی/ بهداشت عمومی/ بهداشت مواد غذایی و ترجیحاً ۲ سال کار مفید در غذاخوری‌های دانشجویی است.

۲-۴- با توجه به شاخص‌ها و استانداردهای تعریف شده توسط معاونت دانشجویی و فرهنگی تا ۲۰۰۰ پرس پخت غذا (میانگین روزانه) حضور یک نفر کارشناس تمام وقت تغذیه و به ازای هر ۱۵۰۰ پرس مازاد بر ۲۰۰۰ پرس پخت غذا، حضور یک نفر کارشناس تمام وقت تغذیه علاوه بر کارشناس قبلی در اداره تغذیه دانشگاه/ دانشکده به منظور

41

وزیر

نظارت بر تمامی فضاها و فرایندهای اجرایی دخیل در امر تغذیه دانشجویی و تنظیم و ارائه گزارشات دوره‌ای و موردی به مدیر ذی‌ربط دانشگاه/ دانشکده الزامی است.

۵-۲- حضور حداقل یک نفر کارشناس بهداشت محیط در اداره تغذیه دانشجویی الزامی است.

۶-۲- حوزه فعالیت و ارائه خدمات اداره تغذیه دانشجویی صرفاً محل‌های تعیین شده جهت توزیع غذای دانشجویی با تأیید شورای تغذیه، انبارهای مواد غذایی، آشپزخانه‌ها و غذاخوری‌های تحت پوشش معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده خواهد بود.

ماده ۳- کارت هوشمند چند منظوره:

۱-۳- مسئولیت حفظ و نگهداری کارت هوشمند چند منظوره به عهده دانشجو می‌باشد و در صورت مفقود شدن کارت هوشمند چند منظوره، دانشجو موظف می‌باشد ظرف مدت سه روز اداری مراتب را به صورت مکتوب به اداره تغذیه اعلام نماید. این کارت قابل واگذاری به غیر نمی‌باشد.

تبصره: چنانچه دانشجو کارت تغذیه خود را جهت استفاده در اختیار شخص دیگری قرار دهد، مشمول پرداخت هزینه در قبال آن خواهد شد که توسط شورای تغذیه دانشگاه مصوب می‌گردد.

۲-۳- چنانچه دانشجو مفقود شدن کارت هوشمند چند منظوره خود را به موقع اطلاع دهد، ضمن پرداخت هزینه صدور کارت هوشمند چند منظوره المثنی، می‌تواند از غذای دانشگاه/ دانشکده مطابق قوانین این آیین‌نامه برخوردار گردد.

۳-۳- تحویل غذا به دانشجو با ارائه کارت هوشمند چند منظوره در ساعات مقرر و در مکانی که هنگام رزرو غذا انتخاب نموده امکان پذیر است.

۴-۳- اداره تغذیه دانشگاه/ دانشکده موظف است تا تحویل کارت هوشمند چند منظوره به دانشجو، پیش‌بینی و تمهیدات لازم را برای تغذیه دانشجویان جدیدالورود اتخاذ نماید.

ماده ۴- ارائه خدمات تغذیه:

۱-۴- هر دانشجوی خوابگاهی با رعایت ضوابط آیین‌نامه از سه وعده غذایی صبحانه، ناهار و شام برخوردار می‌گردد. دانشجویانی که برابر آیین‌نامه "اسکان، نحوه اداره و مقررات عمومی- انضباطی خوابگاه‌های دانشجویی متأهلی و مجردی" شرایط لازم جهت سکونت در خوابگاه‌های دانشجویی را دارند ولی صرفاً به دلیل محدودیت فضای خوابگاهی در خوابگاه‌های ملکی، استیجاری و خودگردان دانشگاه/ دانشکده ساکن نیستند، پس از تأیید مدیریت امور دانشجویی نیز مشمول دریافت سه وعده غذایی هستند.

۴-۲- دانشگاه/ دانشکده می تواند غذای دانشجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی (از جمله بهزیستی، کمیته امداد) و افراد نیازمند را پس از بررسی مدیر دانشجویی و تأیید نهایی معاون دانشجویی و فرهنگی به صورت رایگان و یا تخفیف لازم ارائه نماید.

۴-۳- ارائه غذا به دانشجویان مهمان، انتقالی، شبانه، پردیس خودگردان و بین الملل، مازاد ظرفیت، دستیاری، تحصیلات تکمیلی، همسر و فرزندان (بالتر از ۲ سال) دانشجویان صرفاً ساکن در خوابگاه های دانشجویی متاهلی (در راستای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت)، تابع ضوابط دانشجویان روزانه است.

تبصره: صدور کارت هوشمند چند منظوره یا به هر نحو ارائه غذا به دانشجویان بورسیه سازمان ها، نهادها، اساتید و کارکنان دانشگاه در صورت وجود امکانات و تصویب شورای تغذیه دانشگاه/ دانشکده با قیمت تمام شده بلامانع است.

۴-۴- اداره تغذیه دانشجویان، تعهدی برای ارائه تغذیه به دانشجویان در بیمارستان ها یا مراکز درمانی ندارد.

۴-۵- اداره تغذیه باید به گونه ای امکان رزرو غذا را تعریف نماید که دانشجو بتواند حداقل غذای یک هفته خود را رزرو نماید.

۴-۶- حداقل مدت زمان لازم برای رزرو غذا ۷۲ ساعت و حداقل مدت زمان لازم برای لغو استفاده از غذای رزرو شده ۴۸ ساعت پیش از وعده غذای مورد نظر است، این زمان بسته به شرایط و تصمیم شورای تغذیه دانشجویی قابل تغییر است.

۴-۷- چنانچه دانشجویی غذا رزرو نموده ولی کارت هوشمند چند منظوره را فراموش کرده باشد از امتیازی تحت عنوان «قبض فراموشی» برخوردار خواهد شد. این امتیاز حداکثر ۳ بار در ماه بوده و به ازای هر بار استفاده، لازم است معادل نصف مبلغ قیمت مصوب قبض غذای دانشجو را پرداخت نماید.

۴-۸- دانشجویان در صورت رزرو غذا و عدم دریافت آن، تا دو بار در هر ماه می توانند مجدداً از خدمات رزرو غذا استفاده نمایند و در صورت تکرار بار سوم به ازای هر وعده عدم دریافت غذا ملزم به پرداخت نصف مبلغ قیمت تمام شده غذا خواهند شد.

۴-۹- اداره تغذیه مکلف است در زمینه تبعات ناشی از عدم دریافت غذای رزرو شده به دانشجویان اطلاع رسانی نماید.

۴-۱۰- چنانچه دانشجویی غذا رزرو ننموده باشد، می تواند از گزینه ای تحت عنوان «قبض روز فروش» استفاده نماید.

تبصره: این امکان، تنها در صورت وجود غذای مازاد و در ۱۵ دقیقه پایانی توزیع غذا در سالن های غذاخوری مهیا بوده و هزینه آن معادل دو برابر قیمت مصوب قبض غذا خواهد بود.

وزیر

۴-۱۱- ارائه غذا به دانشجویان ترم تابستانی پس از ارائه گواهی تأییدیه معاونت آموزشی دانشگاه/ دانشکده مربوطه فقط در خوابگاه و به شرط تأمین منابع مالی بلامانع است.

۴-۱۲- ارائه غذا در روزهای جمعه به جز بازه امتحانات دانشجویی و ماه مبارک رمضان، ممنوع است.
تبصره: ارائه وعده های غذایی در تعطیلات مناسبت های مذهبی (اعیاد، وفیات و شهادت) همانند روزهای غیرتعطیل خواهد بود.

۴-۱۳- در صورت تعطیلی دانشگاه/ دانشکده و مراکز آموزشی در روزهای پنج شنبه سه وعده غذایی (صبحانه، نهار و شام) صرفاً به دانشجویان خوابگاهی ارائه خواهد شد.

۴-۱۴- ارائه غذا در وعده های نهار و شام ترجیحاً و حداقل به صورت ۲ منوی غذایی باشد. همچنین دانشگاه/ دانشکده ها می توانند متناسب با نیاز و تقاضای دانشجویان غذای نیم پرس پیش بینی و ارائه نمایند.

ماده ۵- استانداردهای تغذیه در غذاخوری های دانشجویی دانشگاه/ دانشکده:

۵-۱- میزان کالری وعده های سه گانه (صبحانه، نهار و شام) ارائه شده به دانشجویان روزانه حداقل ۲۲۰۰ و حداکثر نباید بیشتر از ۳۱۰۰ کیلو کالری باشد.

۵-۲- توزیع درشت مغذی ها به شرح ذیل الزامی است:

- «۶۰ - ۵۵ درصد کالری» از کربوهیدرات ها (ترجیحاً کربوهیدرات های پیچیده)

- «۱۵-۱۰ درصد کالری» از پروتئین ها

- «۳۰-۲۵ درصد کالری» از چربی ها (ترجیحاً چربی های تک غیراشباع و چند غیراشباع)

۵-۳- اداره تغذیه دانشجویان باید توجه نمایند، در برنامه غذایی روزانه غذاخوری های دانشجویی، ترجیحاً بیش از ۱۱ واحد نان و غلات، ۶ واحد گوشت و حبوبات و ۶ واحد روغن و چربی لحاظ نگردد.

۵-۴- تأمین حداقل ۳ واحد لبنیات، ۳ واحد میوه جات و ۳ واحد سبزیجات در برنامه هفتگی تغذیه دانشجویان الزامی است.

ماده ۶- رعایت کلیه ضوابط «شورای عالی سلامت و امنیت غذایی»، مقررات و مصوبات مربوط به تغذیه دانشجویان و استانداردها و شاخص های مرتبط با امور تغذیه دانشجویی که از سوی وزارت ابلاغ گردیده است، لازم الاجرا می باشد.

ماده ۷- در صورت تخلف دانشجو از مفاد این آیین نامه به ویژه بند ۱-۳ برابر مقررات اقدام خواهد گردید.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

وزیر

بسمه تعالی

شماره ..... شماره
تاریخ ..... تاریخ
پیوست ..... پیوست

ماده ۸- تعیین و ابلاغ قیمت قبض غذای دانشجویی به دانشگاه/ دانشکده‌ها به صورت سالیانه تابع بند ۱۲-۱ و در ابتدای سال تحصیلی بر عهده معاونت دانشجویی و فرهنگی ستاد وزارت می باشد.
تبصره: دانشگاه/ دانشکده ها می توانند با تایید شورای تغذیه و صرفا برای غذاهای پرهزینه، حداکثر مبلغ ۲۰۰۰۰ ریال به قیمت مصوب قبض غذای دانشجویی اضافه نمایند.

ماده ۹- تصمیم‌گیری برای مواردی که در این آیین‌نامه به آن اشاره نگردیده است بر عهده شورای تغذیه دانشگاه است.

ماده ۱۰- نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه به عهده معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه/ دانشکده است.

این آیین‌نامه مشتمل بر ۱ مقدمه، ۱۰ ماده و ۱۲ تبصره تصویب و ابلاغ گردید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و جایگزین آیین‌نامه‌های قبلی می گردد.

دکتر بهرام عین‌اللهی
وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی